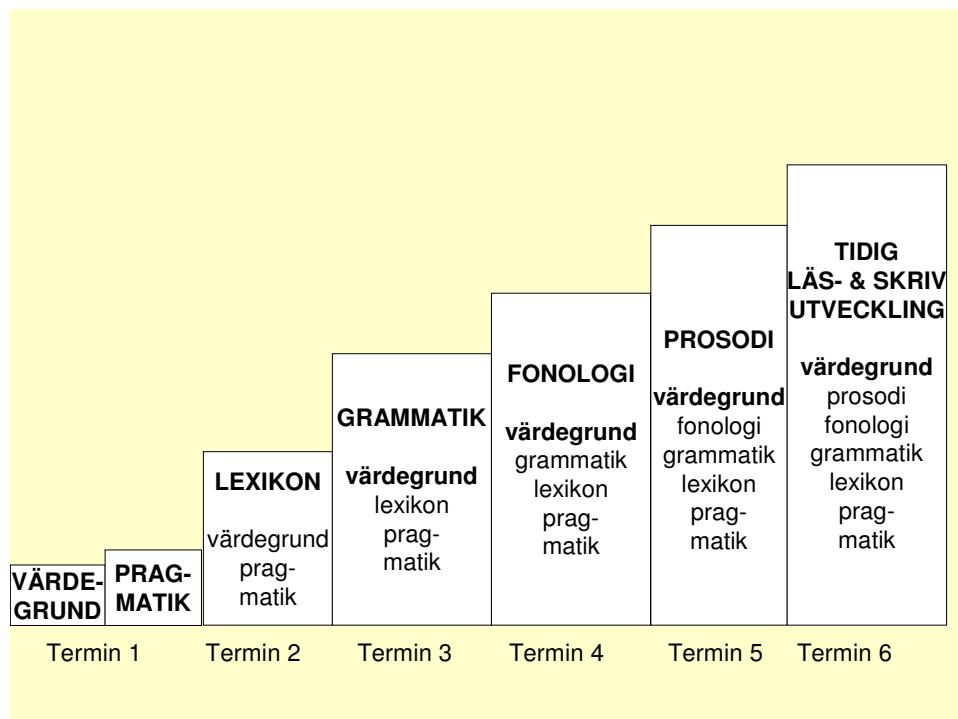

Studiedokument för

Handledarutbildning i Karlstadmodellen

2009 – 2012

Innehåll

Innehåll.....	2
Inledning.....	3
Paradigmskiften.....	3
Utbildningens syfte	3
Mål	4
Kursuppläggning	4
Metoder	5
Arbetsplan	5
Lärrrollen	6
Elevrollen	6
Studiegrupper	6
Litteratur.....	7
Examination	7
Administration.....	7
Bilaga 1.	8

Inledning

Handledarutbildning i Karlstadmodellen har tidigare inte givits som hel utbildning under detta namn. Delar av utbildningen har ingått som kurser på A-, B- och C-nivå i ämnena fonetik, (Umeå universitet), pedagogik (Högskolan i Karlstad) och specialpedagogik (Karlstad universitet). Utbildningen har dock prövats som uppdragsutbildning med andra namn vid universiteten i Umeå och Karlstad. Nu ges utbildningen av företaget Karlstadmodellen AB.

Utbildningen kan ses som ett led i ett omfattande förändringsarbete mot ett samhälle för alla. Utbildningsidén är att genom ett problembaserat och deltagarorienterat arbetssätt öka förståelse och kompetens inom området språk, språkstörning och språkträning. Detta är utbildningens explicita fokus men samtidigt med detta kommer grundläggande värderingar att implementeras.

Paradigmskiften

Den svenska handikappolitiken har genom Prop 1999/2000:79 och SoU 1999/2000:14 lagt grunden för ett genomgripande förändringsarbete vad gäller bemötande av människor med funktionshinder. Detta handlingsprogram kan ses som den yttersta länken i en kedja av paradigmskiften i synen på människor med funktionshinder. Under de senaste 50 åren har människor med funktionshinder i styrdokumenterna förvandlats från vårdtagare till medborgare. Genom lagstiftning skall människor med funktionshinder skyddas mot diskriminering och segregering och deras rätt till likvärdigt medborgarskap tillvaratas.

I den vardag som människor med funktionshinder delar med beslutsfattare, förtroendevalda, tjänstemän och andra medborgare, har de handikappolitiska målen i otillräcklig omfattning påverkat verksamheter och handlingar. Den tydligaste manifestationen av detta är ett utbredd lagtrots. Men också i de direkta mellanmänniska kontakterna lever gamla uppfattningar kvar. Det går fortfarande att känna igen uppfattningar från mitten av 1900 talet och tidigare då människor med funktionshinder betraktades som patienter som skulle vårdas och tas omhand eller det därpå följande synsättet att funktionshindret kan habiliteras eller rehabiliteras. Funktionshindret sågs som en egenskap, en skada eller en störning som ägdes av individen.

I början av 1990talet svängde denna uppfattning till att sätta individens svårigheter i relation till hinder och möjligheter i miljön. En miljörelaterad syn på funktionsstörning växte sig allt starkare och kom bli till uttryck i FN:s standardregler om att tillförsäkra människor med funktionsnedsättningar delaktighet och jämlikhet (1993). Fortfarande är den miljörelaterade modellen dominerande men nu tillsammans med den medborgarrättsliga modellen. Den senare och nu aktuella modellen hävdar att det är statsmakten som har ansvaret för att alla ska behandlas som likvärdiga medborgare i sitt land. *Bemötandet av människor med funktionshinder tex funktionshindret språkstörning, är ytterst en demokratifråga.*

Utbildningens syfte

Utbildningen leder till att du som certifierad handledare i Karlstadmodellen kan handleda personer i behov av språkträning och deras nätverk (föräldrar, förskolelärare, lärare och andra som bidrar till individens språkutveckling). Du kommer att ingå i ett nätverk bestående av certifierade handledare i Karlstadmodellen. Detta nätverk kommer att bli en plattform för att säkra kvaliteten av handledare i Karlstadmodellen bli genom att kommuner, landsting och enskilda som söker handledare i Karlstadmodellen ska veta att de får utbildade personer. Inom

ramen för nätverket kommer det att erbjudas kontinuerliga uppdateringskurser men framför allt blir nätverket ett diskussionsforum för deltagarna. Visionen är att det i varje kommun ska finnas kompetenta handledare OM föräldrar eller andra efterfrågar handledning i modellen.

Mål

Målet med utbildningen är tudelat;

Dels är målet att varje deltagare skall erhålla ökade kunskaper och fördjupad förtrogenhet och förståelse av

- grundläggande intentioner och värderingar avseende personer med funktionsstörning
- grundläggande begrepp och teorier inom handledning
- grundläggande begrepp och teorier om barns språkutveckling
- grundläggande begrepp och teorier inom språkvetenskapen
 - Pragmatik
 - Lexikon
 - Grammatik
 - Fonologi
 - Prosodi

Dels är målet att varje deltagare ska utveckla färdigheter att;

- identifiera och förebygga hinder i handledningsarbetet
- göra inspelningar av språk
- transkribera språk
- analysera språk
- upprätta åtgärdsdokument
- utvärdera åtgärdsdokument
- maktgöra andra

Kursuppläggnig

Utbildningen är problembaserad och deltagarorienterad. Problembaserat lärande innebär att vi tillsammans ska försöka att finna lösningar på problem som ni möter i er vardagsverksamhet. Vardagsverksamheten är dock inskränkt till att gälla ert arbete och engagemang kring era kausbarn. Dessutom ska vi följa den uppläggnig som modulerna anger för att i lugn och ro kunna fokusera och fördjupa oss i en sak åt gången.

Det deltagarbaserade arbetssättet betyder att vi går in i en läroprocess där dialogen är i centrum. Vårt gemensamma mål är att identifiera problem, formulera mål och att hitta vägar fram till dessa mål. Vi kommer att ge olika bidrag i denna process. Ni bidrar med era specifika kunskaper, uppfattningar och erfarenheter och jag bidrar med begrepp, systematik och teori.

Var och en av er kommer att göra er egen individuella bildningsresa genom utbildningen. Ni har olika förkunskaper, olika motiv och olika mål med utbildningen. Detta är helt i sin ordning, men genom att samverka på olika sätt så breddar vi varandras horisonter. Några av er vill gärna läsa mycket litteratur medan andra inte vill lägga tiden på litteraturstudier. Det finns viss litteratur som är obligatorisk men den är ganska beskedlig. Jag kommer att ge förslag på ytterligare litteratur vid varje sammankomst och på grundval av detta fattar vi gemensamma beslut .

Den viktigaste resursen i denna utbildning är vi själva. Vi kommer att bidra med olika erfarenhet och vi kommer tillsammans att uppleva och reflektera kring olika fenomen och processer. Vi kommer att förändras och vi kommer att inse vilken nytta vi har av varandra.

Metoder

Den grundläggande strukturen på utbildningen är tre typer av arbetsformer.

Individuellt arbete som genomförs i perioder mellan sammankomsterna. Detta arbete består av litteraturstudier, reflektionsarbete och praktiskt arbete kring kaspersonen.

Grupparbete i fasta lärgrupper, tillfälliga tvärgrupper och helgrupp som genomförs både vid sammankomsterna och mellan sammankomsterna. En del av gruppernas arbete kommer att ske via nätet.

Föreläsningar och lektioner som förekommer vid sammankomsterna för att introducera ett ämne, initiera vissa frågeställningar, strukturera innehållet och i viss mån driva på processerna.

Ni kommer att pröva olika modeller till förändringsarbete, dels som ett led i er egen kompetensutveckling, dels som möjliga modeller för att bearbeta problem i er egen vardag. Det gemensamma för dessa modeller är att egen erfarenhet, reflektion, samtal och gemensam begreppsbyggnad ses som huvudingredienser.

Portfolio teknik introduceras vid första mötet som ett förslag till en teknik i det individuella arbetet i perioder mellan sammankomsterna.

Collective remembering som teknik innebär att man minns tillsammans på ett strukturerat sätt. Denna teknik introduceras dels för att ni ska bli medvetna om gemensamma tankemönster i den grupp ni tillhör, dels som en teknik att använda i handledningssammanhang.

Mikro-workshops kommer också att användas som en genomgående teknik. Grundläggande egenskaper i denna teknik är den kommunikativa och demokratiska strukturen; allas rättigheter till lika stort talarutrymme samt allas skyldigheter att lyssna till andras inlägg.

Kamratgranskning innebär att ni läser, diskuterar och ger kritik på varandras skriftliga redovisningar.

Arbetsplan

Utbildningen startar höstterminen 2009 och avslutas vt 2012. Totalt omfattar den 7 moduler (Bilaga 1). Varje modul har ett specifikt fokus vilket behandlas teoretiskt och i praxis på olika utvecklingsnivåer. De olika foci bygger på varandra och gör utbildningens innehåll successivt alltmer komplext. Teoriavsnitten syftar till att ge er sammanhang och möjligheter att förklara och förstå samt kommunicera det som övas i praxis .

I varje modul övar ni transkription och analys av kaspersonen som ett led i bedömning av dennes språkligt/kommunikativa kompetens. Denna bedömning ligger till grund för antaganden om nästa utvecklingszon vilket i praktiken betyder att man upprättar mål och

föreslår metoder och material i språkträningen. Inom varje modul kommer ni att skriva ett språkligt-kommunikativ åtgärdsplan för kaspersonen. Åtgärdsplanen omsätts i handling genom att ni handleder föräldrar och pedagogisk personal i kaspersonernas dagliga miljöer. Efter prövning av dokumenten granskas de och dess utfall kritiskt vid efterföljande kursmöte.

Preliminärt gäller att en modul sträcker sig som regel över en termin med 3 sammankomster á två dagar. Vanligtvis inleds kursträffen kl 09.00 den första dagen och avslutas kl 15.00 den efterföljande dagen. Undervisningen omfattar också den första dagens kväll. Denna preliminära plan ska diskuteras och bestämmas tillsammans vid första kursmötet.

Under höstterminen 2009 ryms två moduler uppdelade på fyra tillfällen:

Modul 1: 23-24 augusti

Modul 2: 4-5 september

16-17 oktober

27-28 november

Läraryrollen

Det finns ingen traditionell lärare i denna utbildning. Visserligen kommer jag att hålla några föreläsningar, men jag kommer inte att vara undervisande. Snarare kommer jag att ha det övergripande ansvaret för att arbetet på olika nivåer och med olika metoder kommer att fungera. Jag kommer också att ansvara för en del praktiska ting som att skriva kompendier, kopiera och distribuera material.

Elevrollen

Det är ni som har den viktiga rollen i denna utbildning. Den bygger på att ni är aktiva, såväl i ert eget arbete som i gruppaktiviteterna. För att det ska bli god aktivitet krävs det bland annat av er:

- ❖ att ni har en/flera egna kaspersoner. Dennes utveckling av kommunikation, språk och tal och/eller alternativ kommunikativ utveckling följs genom hela kursen
- ❖ att ni arbetar aktivt med handledning och uppläggning av språkträning till kaspersonen under hela kursen
- ❖ att ni har tillgång till dator och e-mail (det går naturligtvis utan men det blir mycket krångligare)
- ❖ att ni tar arbetet med lärgrupperna på allvar och följer det ni kommit överens om
- ❖ att ni till varje kursträff läst in den aktuella litteraturen (det är inte så betungande)
- ❖ att ni till varje tillfälle gjort det praktiska arbete kring kaspersonerna som vi kommit överens om
- ❖ att ni håller de deadlines som vi kommer överens om

Studiegrupper

Ni kommer att ingå i olika grupperingar; lärgrupper som arbetar tillsammans långsiktigt och tvärgrupper som ändrar sammansättning vid varje kursmöte.

För att en lärgrupp ska fungera så väl som möjligt är det viktigt att ni från början klargör vilka förväntningar som finns på grupparbetet och vilka mål gruppen har. Detta görs genom att ni tillsammans i gruppen gör upp ett lärgruppskontrakt där ni är överens om hur gruppens arbete ska ske.

Litteratur

Kursen innehåller både obligatorisk och frivillig litteratur.

Den obligatoriska litteraturen omfattar

- Johansson I 1988. Språkutveckling hos handikappade barn; Performativ kommunikation
1990. Språkutveckling hos handikappade barn 2: Ordstadium
1996. Språkutveckling hos handikappade barn 3: Enkel grammatik
1993. Läs- och skrivprocessen hos barn med Downs syndrom
2006. Utbyggd grammatik. Hatten Förlag
2006. Ett pedagogiskt koncept (Projektrapport ”Talutveckling hos små barn med cochleaimplantat”
2007 Talträning . Hatten Förlag
Bengtsson K & Johansson I 2002. Samtal om tal.

Nordiska deltagare läser förstås översättningar till sina språk, där det finns sådana.

Till den obligatoriska litteraturen räknas också kompendier som delas ut vid kurs-sammankomsterna.

Till varje kursträff kommer den litteratur som är aktuell att meddelas. Ni förutsätts att läsa in överenskommen litteratur så att det blir givande diskussioner vid sammankomsterna.

Examination

Examination sker löpande vid slutet av varje modul. Examinator: Iréne Johansson
Vid utbildningens slut sker certifiering.

Lokaler

Kursen är förlagd till folkhögskolan Ingesund i Arvika. Folkhögskolan ligger utanför Arvikas centrum i sydlig riktning. Det går stadsbussar men inte med den täthet som en storstadsbo är van. Om du vill bekanta dig med folkhögskolan på förhand, så finns en del information på www.ingesund.se.

Administration

Kursledare: Iréne Johansson tel 0570 168 49 e-mail: karlstadmodellen@gmail.com
V Hungvik Tomtebo 671 95 Klässbol

Kurssekreterare: Iréne Johansson
Adminstration: Maria Stablum

Utbildningen drivs utan bidrag.

Varje studieplats kostar 5 200 kr/termin exkl moms. Betalningen sker terminsvis.
Kostnader för resor, logi och litteratur tillkommer.

Bilaga 1.

Modul 1 Ht 2009 och hela utbildningstiden	Modul 2 Ht 2009	Modul 3 Vt 2010	Modul 4 Ht 2010
Introduktion	Pragmatik	Lexikon	Grammatik
<i>Teori</i>	<i>Teori</i>	<i>Teori</i>	<i>Teori</i>
Etik Ontologi Epistemologi Värdegrund	Pragmatik i språkvetenskapen Barns normala och avvikande utveckling av pragmatik Olika metoder till stimulering av pragmatik Handledning	Lexikon i språkvetenskapen Barns normala och avvikande utveckling av lexikon Olika metoder till stimulering av lexikon Handledning	Syntax och morfologi i språkvetenskapen Barns normala och avvikande utveckling av syntax och morfologi Olika metoder till stimulering av grammatik Handledning
<i>Färdigheter</i>	<i>Färdigheter</i>	<i>Färdigheter</i>	<i>Färdigheter</i>
-	Inspelning av barns tal; pragmatik Transkription av pragmatik Analys av pragmatik Upprättande och utvärdering av åtgärdsprogram; pragmatik handledning	Inspelning av barns tal; lexikon Transkription av lexikon Analys av lexikon Upprättande och utvärdering av åtgärdsprogram; pragmatik och lexikon handledning	Inspelning av barns tal; grammatik Transkription av grammatik Analys av grammatik Upprättande och utvärdering av åtgärdsprogram; pragmatik, lexikon och grammatik handledning
Examination	Examination	Examination	Examination

Modul 5 Vt 2011	Modul 6 Ht 2011	Modul 7 Vt 2012
Fonologi	Prosodi	Tidig läs- och skrivutveckling
<i>Teori</i>	<i>Teori</i>	
Fonologi i Språkvetenskapen Barns normala och avvikande utveckling av fonologi Olika metoder till stimulering av fonologi Handledning	Fonologi i Språkvetenskapen Barns normala och avvikande utveckling av fonologi Olika metoder till stimulering av fonologi Handledning	Skriftutveckling i språkvetenskapen Barns normala och avvikande utveckling av skriften Olika metoder till stimulering av skriften Handledning
<i>Färdigheter</i>	<i>Färdigheter</i>	<i>Färdigheter</i>
Inspelning av barns tal; fonologi Transkription av fonologi Analys av fonologi Upprättande och utvärdering av åtgärdsprogram; pragmatik, lexikon, grammatik och fonologi handledning	Inspelning av barns tal ; prosodi Transkription av prosodi Analys av prosodi Upprättande och utvärdering av åtgärdsprogram; pragmatik, lexikon, grammatik, fonologi och prosodi handledning	Bedömning av skriftfärdighet Upprättande och utvärdering av åtgärdsprogram; pragmatik, lexikon, grammatik, fonologi och prosodi och skrift handledning
Examination	Examination	Examination